

Nyhetsbrev 8/2014

Lokaldemokratiet må få siste ord om ny Østre Porsgrunn kirke.

Det er flott at bystyret utsatte saken om støtte til ny Østre Porsgrunn kirke. Neste skritt bør være å gi utsettelsen mening ved å ta et fast grep om premissene for kommunal støtte. Kommunen bør ikke bare vente på nye argumenter fra menigheten, men selv innhente kunnskap om økonomi og kulturminneverdier.

Fra menigheten sies det at de folkevalgte ikke bør blande seg i utformingen av en ny kirke; Fellesrådet må få siste ord. Menigheten ber også kommunen bevilge nok penger til det store kirkebygget de ønsker.

Vi vil tvert om oppforde bystyret til å ta en ledende rolle i kirkesaken. Gjenoppbyggingen av Østre Porsgrunn kirke er ikke en intern sak for menigheten. Det gjelder spesielt kirkens utseende. Det er en selvfølge at folkevalgte setter premisser for viktige nybygg. Kommunen må ivareta hensynet til kulturminner. Søkes det om kommunal støtte må politikerne påse at det ikke brukes mer penger enn nødvendig, og at byggherren sørger for mest mulig egenfinansiering før de ber om kommunal hjelp.

Mye tyder på at dette ikke har vært tilfelle i Fellesrådets håndtering av kirkeaken. Man har ignorert befolkningens og Riksantikvarens ønsker om gjenoppføring. Det er ikke utredet hva rekonstruksjon kan medføre av økonomiske fordeler. Mye tyder på at gjenoppføring vil utløse et større erstatningsbeløp, og at Riksantikvaren eller Fylkeskommunen kan stille ytterligere midler til rådighet.

KOMMUNEN BØR SAMARBEIDE MED RIKSANTIKVAREN

I en sak av nasjonal viktighet bør bystyret sørge for at de får førstehåndsinformasjon fra staten ved Riksantikvaren før saken behandles. Jørn Home har uttalt at han gjerne vil møte den politiske ledelsen i kommunen. Forhåpentlig kan et slikt møte komme i stand rett over sommeren. Kommunen kan dermed få innsikt i hvorfor Riksantikvaren så sterkt anbefaler rekonstruksjon, og hva direktoratet kan bidra med faglig og økonomisk.

Det virker som om brannen hos enkelte i menighetsledelsen raskt banet vei for et ønske om å glemme historien og oppføre en annerledes kirke. Dette ønsket synes å være så sterkt at de vil godta et langt lavere erstatningsbeløp enn hvis man går inn for rekonstruksjon. Politikere og offentligheten har ikke fått vite hvordan dette henger sammen. Før søknaden behandles må derfor alle dokumenter i forsikringssaken frigis, og uavhengige eksperter vurdere hvor stor erstatningen kan bli hvis rekonstruksjon velges.

UTSETTELSEN MÅ FØLGES OPP MED NY UTREDNING.

Alle parter bør lytte til Riksantikvarens entydige råd om å rekonstruere kirken. Uansett hva den enkelte folkevalgte selv måtte mene om kirkens utforming, bør de vurdere om det er forsvarlig å la en stor kommunal bevilgning bli anvendt i strid med anbefalingen fra vår nasjonale myndighet innen kulturminnevern. Politikerne bør stille som betingelse for kommunal støtte at byggeprosjektet er i samsvar med Riksantikvarens råd.

I denne saken er flertallet av innbyggerne og vernemyndighetene åpenbart på bølgelengde. Politikerne bør lytte til velgernes ønsker. Det store engasjementet tilsier at lokaldemokratiet viser seg fra sin beste side i kirkesaken.

Blir konklusjonen på en åpen, demokratisk prosess at man bør satse på rekonstruksjon, kan det bli nødvendig for kommunen å overprøve det foreløpige vedtaket i Fellesrådet. Dette vil ikke være et overgrep mot kirkedemokratiet. Menighetsledelsen har valgt ikke å lytte til medlemmenes ønsker. Ingen var glade for brannen, og valget av en annerledes kirke er utelukkende begrunnet i praktiske og tekniske ønsker. Alt tyder på at Fellesrådets vedtak var basert på misforståelser om hva en rekonstruksjon innebærer.

Riksantikvaren har i sitt nyeste brev understreket at rekonstruksjon kan kombineres med nye tekniske anlegg som imøtekommer menighetens behov. En rekonstruksjon vil derfor oppfylle suksesskriteriene som menigheten selv har definert for en ny kirke.

De nye signalene fra Riksantikvaren burde fått menigheten til å revurdere saken og gå videre med rekonstruksjonsalternativet som de selv har fått utredet. Utredningen viser at dette er et realistisk alternativ, hvis man har pragmatisk vilje til å la gammelt og nytt spille. Dessverre har Fellesrådet hittil vært uvillig til å tenke nytt. Derfor bør bystyret slutte seg til Riksantikvarens faglige vurdering og stille som betingelse for støtte at statens råd følges.

Kommunen bør ta sitt medansvar for finansieringen av nybygget på alvor. En privat partner ville selvsagt gjøre dette. De som har ansvar for forvaltningen av offentlige midler bør være like aktive for å sørge for at den fornuftigste løsningen velges.

Aasmund Beier-Fangen og Audun Engh

Denne artikkelen ble publisert i PD 7/8-14

Rekonstruksjon oppfyller Byggekomiteens suksesskriterier.

Vi er blitt fortalt av Byggekomiteen at to av suksesskriteriene for en ny Østre Porsgrunn kirke er at "kirkens hovedrom får et tydelig sakralt preg" og at "kirken blir estetisk vellykket både interiørmessig og eksteriørmessig».

Videre er det lagt føringer i Reguleringsplanen for at "kirkebygget skal med sin utforming og beliggenhet i landskapet fremstå som et landemerke og et signalbygg. Bygget skal ha en symbolverdi og vise tilhørighet til de nære omgivelsene og til Porsgrunnslandskapets overordnede trekk". Videre at "byggets materialer skal harmonere med den omkringliggende bebyggelsen".

Slike formuleringer er kanskje tenkt å virke beroligende på de mange som helst ser den gamle kirken gjenoppbygd, og som er bekymret for hva juryen i en arkitektkonkurranse kan komme til å beslutte over hodet på befolkningen. Men man kan bare gjette på hvem som skal definere "sakralt" og "vellykket", eller om kirken har "tilhørighet til de nære omgivelser" og "harmonerer" med disse. Er det en prest, en arkitekt som leverer konkurranseforslag, juryen, menighetsrådet, de folkevalgte eller befolkningen?

Velges arkitektkonkurranse er det juryen som bestemmer. Erfaringer fra en rekke arkitektkonkurranser viser at slike gode internsjoner i programmet kan bli omtolket på en måte som for brukerne fremstår som det motsatte. Blant mange arkitekter bruker nyord som "kontrastharmonisk" med det største alvor. "Tilpasning gjennom kontrast" er en annen favoritt.

Alle ønsker en funksjonell kirke

Samtidig er det også understreket at kirken skal "dekke viktige funksjoner i.h.t. romprogrammet på en fullgod måte" og oppfylle "alle krav til godt arbeidsmiljø, lovmessige krav til bygg m.v." Da blir kravene plutselig mere byråkratiske og ikke spesielt sakrale.

Det har i debatten vært fremstilt som om den brente kirken ikke tilfredsstilte

suksesskriteriene. Ett år etter at 250-årsjubileet ble feiret i stor stil og med stolthet over kirken, var den plutselig blitt håpløst foreldet og nærmest ulovlig. Den skremte folk pga. trekk i hjørnene, knirkende gulv, sitteplasser der man ikke så alteret, dårlig akustikk og manglende rullestoladgang til galleriene. Det manglet dessuten stallebord til dåpsbarna i sakristiet.

Alt dette er grunnløse argumenter mot å gjenoppføre kirken. Både Riksantikvaren og arkitekter har påpekt at en ny kirke basert på de gamle kirkens byggeskikk vil få en helt annen teknisk standard. Alle moderne funksjonelle krav kan med forsiktige tilpasninger oppfylles. Alteret kan flyttes så alle ser.

Både rekonstruksjon og arkitektkonkurranse vil derfor oppfylle suksesskriterene for en funksjonell kirke.

Er rekonstruksjon vil i tillegg selvsagt oppfylle alle målsettinger om at kirken skal fremstå som et vakkert gudshus og passe inn i bygningsmiljøet. Alle er enige om at den gamle kirken var et vakkert gudshus og et signalbygg i Porsgrunn.

Velges rekonstruksjon utfra et ønske hos flertallet er det dessuten brukerne som setter premissen og gjør valget. De vet hva de får.

I en arkitektkonkurranse er det juryen som har siste ord om kirkens utseende. Erfaringsmessig er det arkitektmedlemmene av juryene som preger vurderingen. Det skal mye til for at ikke-arkitekter i juryen går mot ekspertenes anbefalinger. Trender i arkitektfaget og ikke befolkningens preferanser blir avgjørende. Det er derfor et høyrisikospill å tro at juryen vil mene det samme som flertallet om hva som er sakralt og harmonisk. Velges arkitektkonkurranse er resultatet uforutsigbart.

Å velge rekonstruksjon vil derfor være en beste måten å sikre at alle suksesskriteriene som byggekomiteen selv har definert blir ivareatt.

Knut Kallhovde og Audun Engh

Denne artikkelen ble publisert i TA 28/7-14, PD1/8-14 og Varden 4/8-14

Politikerne bør møte Riksantikvaren og sjekke forsikringsoppgjøret, er oppfordringen til de som vil ha Østre Porsgrunn kirke slik den var. Ordføreren lover ikke et slikt møte, men garanterer at rådmannen ser på saken på nytt.

Det var i bystyret i juni at saken om eventuelt å bevilge 15 millioner kroner ble utsatt. Petter Ellefsen i Høyre uttalte i den forbindelse:

– Dette begynner å ligne en gammel amerikansk såpeserie. Bystyret skal ha saker som er ferdig utredet, men det har vi ikke her.

Saken kommer opp på nytt i formannskapet i september og sannsynligvis i bystyret i oktober.

MILLIONER PÅ SPILL

Knut Kallhovde, i komiteen for gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke, er ikke i tvil om hva som er det rette.

– Det er utrolig viktig at politikerne i Porsgrunn tar initiativ til et møte med Riksantikvaren. Det haster og bør gjøres så fort som praktisk mulig. Riksantikvaren har sagt seg villig til å stille opp, og han kan komme til Porsgrunn, sier Knut Kallhovde.

Han mener dessuten at politikere bør be om et fullt innsyn i forsikringsoppgjøret og få klarhet i om menigheten har krav på et større oppgjør enn det som faktisk har kommet. Det kan være snakk om flere titalls millioner kroner.

Kallhovde vektlegger at de folkevalgte har oppgaven med å forvalte fellesskapets interesser og ikke bevilge penger før de økonomiske sidene er helt avklart.

– Politikerne bør også gå inn for en ny utredning av saken, og vurdere alternativene på nytt. Vektingen ble gal sist, der spesielt ønsket om en modernistisk kirke fikk en for høy score. En ny og avhengig ekspertise bør benyttes neste gang. En objektiv utredning er målet.

– Rådmannen har saken nå, og jeg er sikker på at han sjekker ut dette med forsikring og Riksantikvaren,

sier ordføreren i Porsgrunn, Øystein Beyer.

– Vi politikere vil naturligvis være sikre på at det ikke er muligheter for flere penger.

Beyer legger til at han har tiltro til at kirkesjefen gir ham korrekt informasjon i saken.

KULTURARV VESTSIDA

– En del av kollegaene dine har vært krasse?

– Ja, jeg har sett det. Jeg har ikke sterke meninger i dette. Å bevilge 15 millioner er nøkternt i mine øyne. Får kirken en slik sum til høsten, er det opp til kirken å bestemme hva den vil gjøre videre.

Ordfører Beyer mener byen i dag har mange kirkerom og at kulturlivet er dekket inn blant annet via det ferske kulturhuset.

– Og vi har en flott kirke på Vest-sida som ivaretar kulturarven vår.

Venstrepolitiker Siren Johnsen sa til TA tidligere i sommer at hun ventet at rådmannen til høsten kom opp med en skikkelig saksbehandling, der det nøye var gjort rede for dette med forsikring. – En uavhengig juridisk vurdering vil være på sin plass.

Johnsen var klar på at politikerne burde ha et møte med Riksantikvaren.

Ole Johnny Dahle, leder av Porsgrunn kirkelige fellesråd, sier at rådet er i dialog med Riksantikvaren for tida og at det legges opp til et møte med ham tidlig på høsten.

Politikerne kan regne med å bli invitert.

Dahle opplyser i tillegg at noen politikere har bedt om å få se vilkårene for forsikringsoppgjøret, og at det har de fått anledning til.

DAN HAGEN
dan.hagen@ta.no